

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Güncel beden eğitimi ve spor öğretim programının
yaklaşımı

1

Bilişsel ve Sosyal Yapılandırıcılık

YENİ ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Neden ihtiyaç var?

- Eğitim bilimlerinde öğretme/öğrenme anlayışındaki değişimler
- Eđitimin kalitesini artırma
- Bilgilerin, inançların ve duyguların bireylere doğrudan aktarılmasının yeterli olmaması
- **Bilgiyi, tkietmekten çok bilgi üreten bireylere ihtiyaç duyulması**

Yapılandırıcılık

“Öğretmekten” çok “öğrenmeyi”
merkeze alan bir anlayıştır.

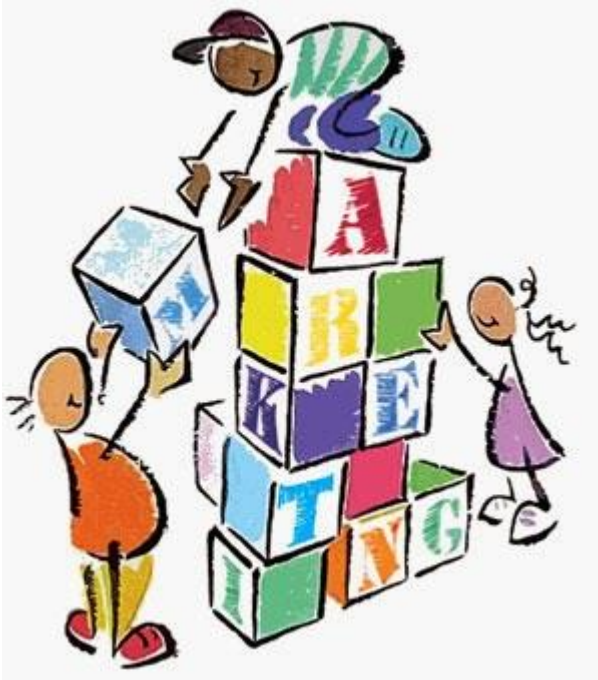
O zaman merkezde olan öğretmen mi, öğrenci mi?

© 1991 CAMUSO - SYRACUSE-HERALD JOURNAL

Kısaca yapılandırmacı anlayış

- **Eski-yeni** bilgi arasında ilişki kurmadır
- Bilginin tekrarı değil, transferi ve yeniden yapılandırılması söz konusudur.
- Öğrenciler bilgiyi araştırıp keşfederek, yorumlayarak ve çevreyle etkileşim kurarak yapılandırır.

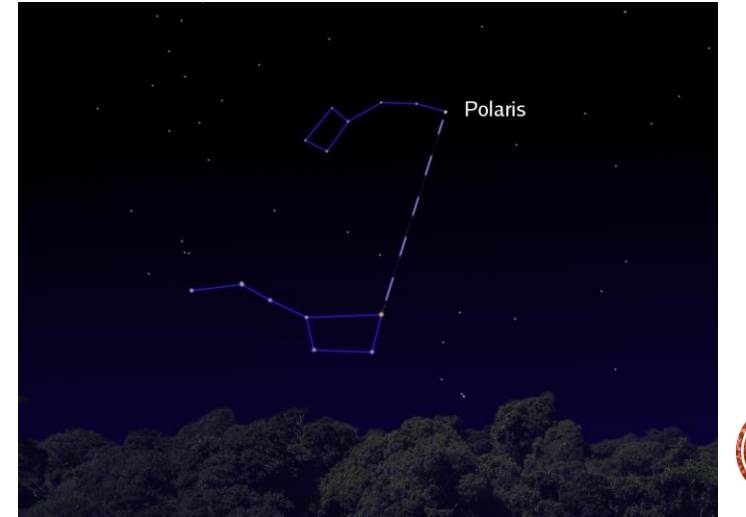
Kısaca yapılandırmacı anlayış

*Yapılandırmacı yaklaşımı merkeze alan program tasarımları 'Öğrencilere ne öğretilmeli?' sorusu yerine, 'Öğrenci nasıl öğrenir?' sorusunu temel alırlar.

*Öğrenme sorumluluğu, öğrencilere bırakılır.

*Öğretmen öğretmez, bilgi aktarmaz ya da öğretim sürecini doğrudan yönetmez.

O ZAMAN ÖĞRETMENİN İŞİ NE?

ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN GENEL AMAÇLARI

Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı'nın amacı; 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nda belirtilen Türk Millî Eğitimi'nin Genel Amaçları ve Temel İlkeleri doğrultusunda öğrencilerin hayatları boyunca kullanacakları hareket becerileri, aktif ve sağlıklı hayat becerileri, kavramları ve stratejileri ile birlikte öz yönetim becerileri, sosyal becerileri ve düşünme becerilerini de geliştirerek bir sonraki öğrenim düzeyine hazırlanmalarınıdır.

Bu amaç doğrultusunda, Beden Eğitimi ve Spor dersini alan öğrencilerin aşağıdaki program çıktılarına ulaşmaları beklenmektedir:

1. Çeşitli fiziksel etkinliklere ve sporlara özgü hareket becerilerini geliştirir.
2. Hareket kavramlarını ve ilkelerini, çeşitli fiziksel etkinliklerde ve sporlarda kullanır.
3. Hareket stratejilerini ve taktiklerini, çeşitli fiziksel etkinliklerde ve sporlarda kullanır.
4. Sağlıklı hayatla ilgili fiziksel etkinlik ve spor kavramlarıyla ilkelerini açıklar.
5. Sağlıklı olmak, sağlığını geliştirmek için fiziksel etkinliklere ve sporlara düzenli olarak katılır.
6. Beden eğitimi ve sporla ilgili kültürel birikim ve değerlerimizi kavrar.
7. Beden eğitimi ve spor yoluyla öz yönetim becerilerini geliştirir.
8. Beden eğitimi ve spor yoluyla sosyal becerilerini geliştirir.
9. Beden eğitimi ve spor yoluyla düşünme becerilerini geliştirir.

ÖĞRETİM PROGRAMI'NDA DEĞERLER EĞİTİMİ

Öğrencilere iyi bir insan ve iyi bir vatandaş olmalarını sağlayacak bilgi, beceri, tutum, davranış ve alışkanlıkları kazandırmayı amaçlayan eğitim, bu yönüyle değerlerle şekillenmiş bir etkinliktir. Bu bağlamda okullardaki değer eğitiminin amaçlarından biri öğrencilerin sağlıklı, tutarlı ve dengeli bir kişilik geliştirmelerini sağlamaktır. Bunun için bireyin çok yönlü gelişmesi önem taşımaktadır. Ayrıca insanın tutum ve davranışlarını biçimlendirmede önemli bir role sahip olan değerler, öğrencinin sağlıklı ve dengeli gelişimine katkı sağlamaktadır.

Ölçme ve değerlendirme uygulamaları Şekil 1'de görüldüğü üzere üç aşamada ele alınabilir:

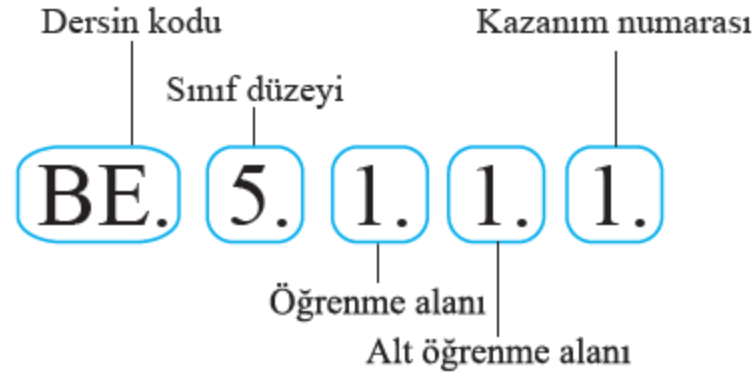
Şekil 1. Ölçme ve Değerlendirme Uygulamaları

ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI

Beden Eğitimi ve Spor dersi ortaokul 5-8. sınıflarda okuyan öğrencilerin fiziksel etkinliklere ve spora katılmalarına ve bu süreçlerde bedensel, zihinsel, duygusal ve sosyal becerilerini geliştirmelerine katkı sağlayacak tüm eğitim süreçlerini içerir. Bu eğitim sürecinde öğrencilerin yaş düzeyi, hazırbulunuşlukları, ilgileri, beklentileri, gibi etkenlerin dikkate alınması gereklidir. Ders, öğrencilerin yaşıyla fiziksel özelliklerine uygun olan fiziksel etkinliklere ve sporlara katılacakları şekilde planlanır.

Öğrenme Alanı	Alt Öğrenme Alanı	5. Sınıf	6. Sınıf	7. Sınıf	8. Sınıf
1. Hareket Yetkinliği	Hareket becerileri	7	8	8	5
	Hareket kavramları, ilkeleri ve ilgili hayat becerileri	9	9	10	12
	Hareket strateji ve taktikleri	2	2	1	1
2. Aktif ve Sağlıklı Hayat	Düzenli fiziksel etkinlik	1	1	2	2
	Fiziksel etkinlik kavramları, ilkeleri ve ilgili hayat becerileri	7	6	5	6
	Kültürel birikimlerimiz ve değerlerimiz	5	5	4	4
Toplam		31	31	30	30

Tablo 3. Öğrenme alanları ve sınıf düzeylerine göre kazanım dağılımları

5. SINIF KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

5.1. HAREKET YETKİNLİĞİ ÖĞRENME ALANI

5.1.1. Hareket Becerileri

BE.5.1.1.1. Yer değiştirme hareketlerini alan ve efor farkındalığını göstererek uygular.

Yürüme, koşma, sıçrama, atlama-sıçrama, adım al-sek, galop-kayma, yuvarlanma, tırmanma vb. hareketler örnek olarak gösterilebilir.

“Yer Deęiřtirme Hareketleri” FEK’lerindeki (sarı 1-8 arasındaki kartlar) etkinlikler kullanılabilir.

5.2. AKTİF VE SAĞLIKLI HAYAT ÖĞRENME ALANI

5.2.1. Düzenli Fiziksel Etkinlik

BE.5.2.1.1. Fiziksel etkinliklere düzenli olarak katılır.

Vücut kompozisyonunu, kalp dolaşım sistemi dayanıklılığını, kas kuvvetiyle dayanıklılığını ve esnekliği geliştirecek fiziksel etkinliklere düzenli katılımın önemi ile etkinliklerde sorumluluk değeri üzerinde durulur.

- Bu yaklaşım ile ilgili sorulan sorularda gerçek bilgiye ulaşma/kesin(doğru) bilgiye ulaşma gibi bir özellik ifade eden cevaplar yanlıştır.

NIÇİN?

Öğrenme durumsaldır ve çevre şartlarına göre şekillenir. Bilgi, deneyimlerle oluşan anlamlardır.

○ ZAMAN NE YAPMAK GEREKİR?

- Öğrencilerin bilgi yapılarını kendilerinin oluşturacakları öğrenme yaşantıları düzenlenmelidir.

Öğrenme yaşantıları (hazırladığımız etkinlikler) hangi özelliklere sahip olmalı?

- Problem çözme
- Yüksek seviyede düşünme becerileri
- İşbirlikçi çalışma

EN ÖNEMLİSİ GERÇEK DURUMDAN ALINAN ZENGİN BİR ÖĞRENME ÇEVRESİ OLMALI

Yapılandırmacı anlayışın öğretim programına yansımaları

Bu ders, ilkokullardaki Oyun ve Fiziki Etkinlikler Dersinin ortaokullardaki devamıdır. İlkokul “Oyun ve Fiziki Etkinlikler” dersindeki “**hareket yetkinliği**” ve “**aktif ve sağlıklı yaşam**” öğrenme alanları ile bunları destekleyen “**öz-yönetim (kişisel), sosyal ve düşünme becerileri**” boyutu, Ortaokul Beden Eğitimi ve Spor Programında da ana yapıyı oluşturmaktadır (Şekil 1).

2.Öğretim Programının Temel İlkeleri

Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programının dayandığı temel ilkeler aşağıda sunulmuştur:

1. Fiziksel etkinlikler, oyun ve spor yoluyla öğrenme temellidir.
2. Öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor gelişimleri bir bütün olarak ele alınmıştır.
3. Öğrenci merkezli ortamlarda, öğrencilerin kendi öğrenmelerini yapılandırmalarına imkân verir.
4. Süreç ağırlıklıdır.

Yapılandırmacı anlayışın öğretim programına yansımaları

4. Öğretim Programının Yapısı

Beden Eğitimi ve Spor Dersi ortaokul 5-8. sınıflarda okuyan öğrencilerin fiziksel etkinliklere ve spora katılma ve bu süreçlerde bedensel, zihinsel, kişisel, duygusal ve sosyal becerilerini geliştirmelerine katkı sağlayacak tüm eğitim süreçlerini içerir. Bu eğitim sürecinde öğrencilerin yaş düzeyi, hazırbulunuşlukları, ilgileri, beklentileri, yöresel özellikleri gibi etkenlerin dikkate alınması gereklidir. Ders, öğrencilerin yaşına ve fiziksel özelliklerine uygun olan fiziksel etkinliklere ve sporlara katılacakları şekilde planlanır.

Türleri

Bilişsel
Yapılandırıcılık

Sosyal
Yapılandırıcılık

Bilişsel Yapılandırmacılık

Özümleme

Düzenleme

Denge

Bilişsel Yapılandırıcılık

ETKİLİ BİR DENGELEME İÇİN
BİREYİN BİLİŞSEL YAPISI İLE
PROBLEM ARASINDAKİ FARK ORTA
DÜZEYDE OLMALIDIR.

Özümseme

Düzenleme

Denge

Sosyal Yapılandırıcılık

PIAGET YENİ ŞEMALARIN
OLUŞMASINDA ÇEVRESEL
FAKTÖRLERİ GÖZ ARDI ETMİŞTİR.

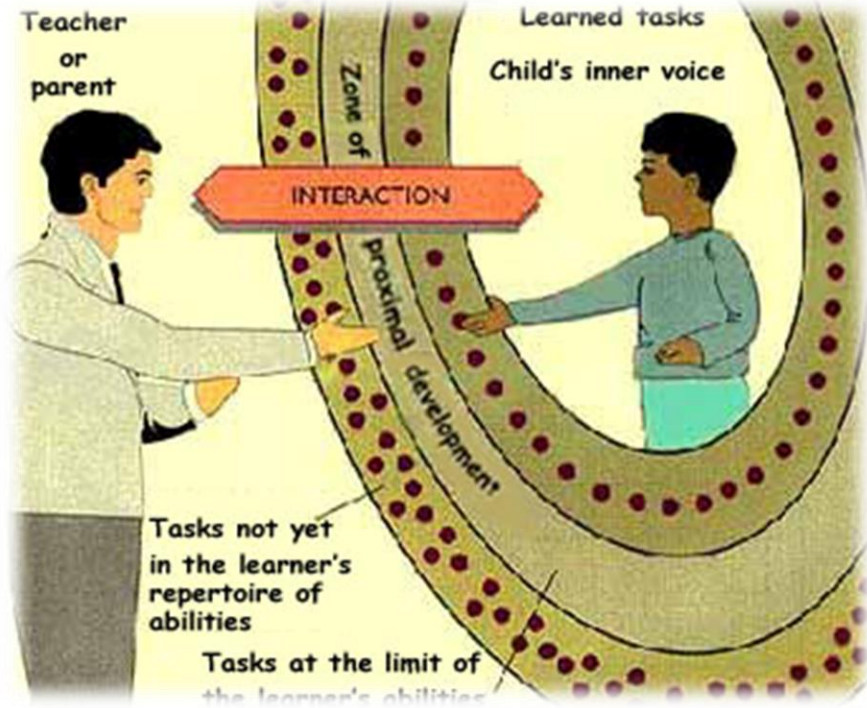
Yakınsal
Gelişim
Alanı

İçselleştirme

Destekleyici

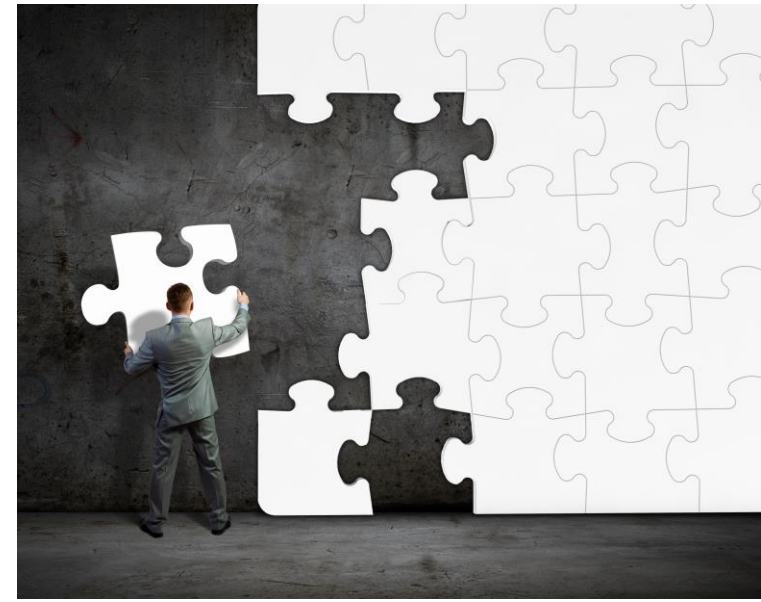
Sosyal Yapılandırmacılık

Yakınsal Gelişim Alanı

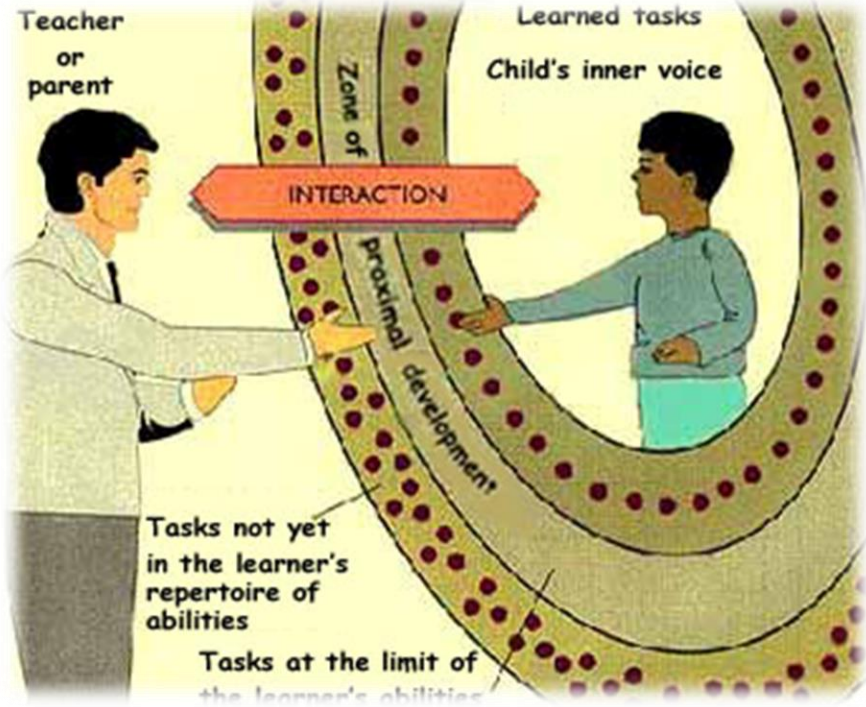
- Yardım olmadan kendi gelişim düzeyi
- Yetişkin destekli potansiyel gelişim düzeyi

Bu ikisi arasındaki fark çocuğun yakınsal gelişim alanıdır

Sosyal Yapılandırıcılık

İçselleştirme

- Çocuğun bilişsel gelişimi içinde yaşadığı sosyal ve kültürel çevreden etkilenir.
- Akranların ya da yetişkinliklerin yaptıkları çocuğun zihinsel gelişimini etkiler
- Zihinsel gelişim bireyler arasındaki işbirliğinde ve konuşmalarda ortaya çıkmaktadır.

BASKETBOLU SADECE TV'DEN İZLEYEN
ÇOCUK

ÖĞRETMEN
ANTRENÖR
ARKADAŞ
BABA

BASKETBOL OYNAYAN
KURALLARI İÇSELLEŞTİRİMİŞ,
TAKTİKSEL FARKINDALIĞI
KAVRAMIŞ ÇOCUK

Temel Ögeler

- Sürece öğrencilerin ilgilerini uyandıracak, gündelik hayatta karşılaşılabileceği bir problemle başlanmalıdır.
- Önceki bilgilerle yeni bilgiler arasında ilişkilendirme yapılabilmelidir.
- Öğretim süreci öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarına göre düzenlenir.
- Etkinlikler birincil kaynaklıdır. Yani etkinlik merkezlidir.
- Öğrenci kendi öğrenmesinden sorumludur ve aktiftir.

Temel Öğeler

– Öğrenme durumsaldır. Dolayısıyla çevreye göre değişir.

– Temel amaç öğrenmeyi öğretmektir.

- Kişi edilgen değildir.

– Sanal değil, gerçek durumlar üzerinde çalışılması gerekir.

– Özerklik ve girişimciliğe özendirilir.

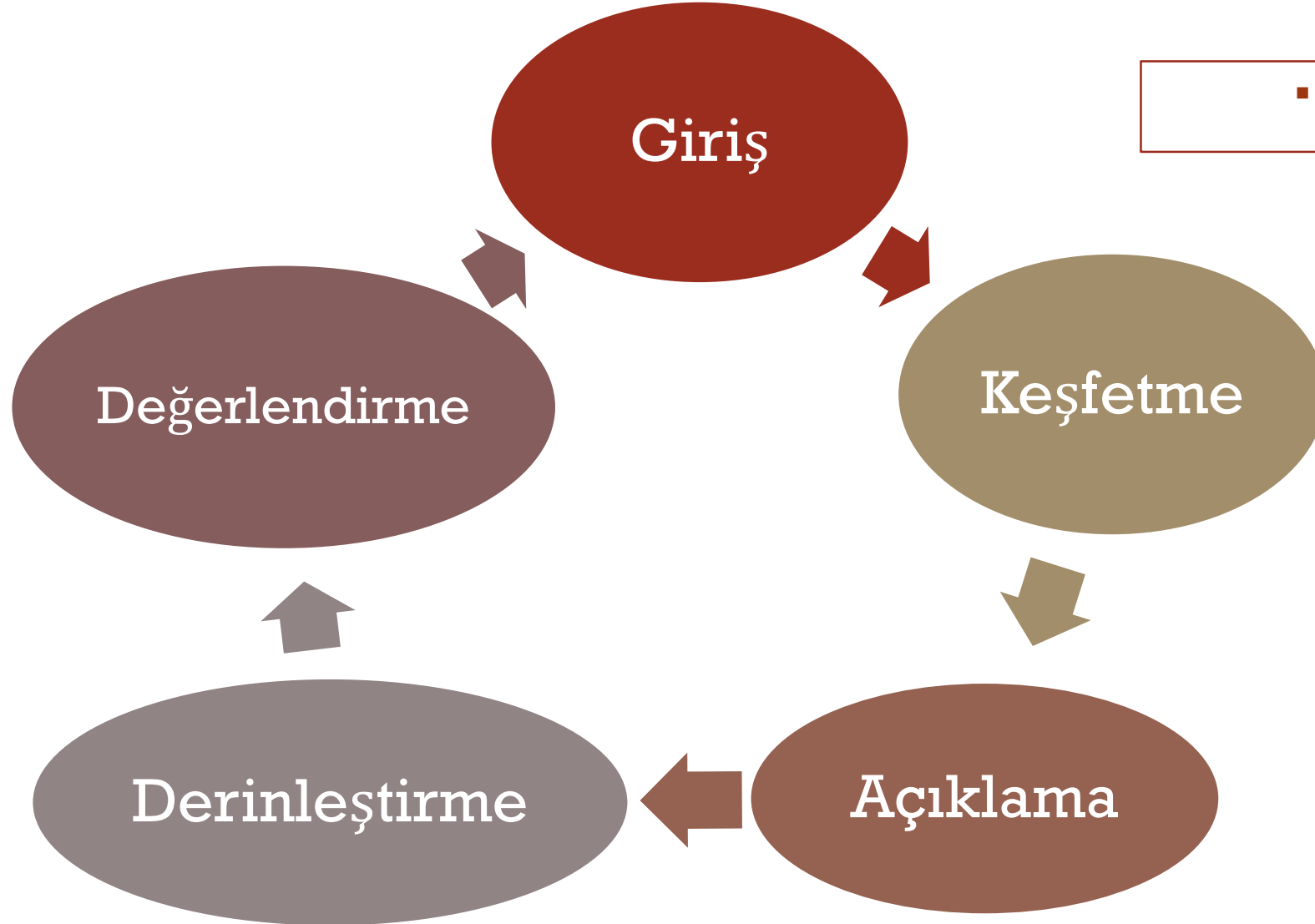
– Öğrenme ve değerlendirme iç içedir. Portfolyo değerlendirme tarzı süreç üzerinde duran değerlendirme yöntemleri kullanılır.

Yapılandırmacı sınıflar

Kuramın uygulanmasına dair bazı modeller

▪ 5E MODELİ

5E MODELİ

Giriş

- Merak uyandırılır
- Hazırbulunuşluk seviyesi, ön bilgileri açığa çıkarılır
- Öğretmen bilgiyi hazır vermez sorduğu sorularla hatırlatmaya çalışır.

5E MODELİ

Keşfetme

- Öğrenci bir problem durumuyla karşılaştırılır ve bu problemi çözmesi beklenir.
- -Öğrencinin en aktif olduğu basamaktır.
-5e modeli keşfetme bölümünde, öğrencilerle birlikte çalışılır, öğrenciler kendi kararlarını kendileri verir ve bir problem durumunda fikir üretir.

5E MODELİ

Açıklama

- Öğrenci problemin nasıl çözüldüğünü, problemin çözüm yollarının neler olduğunu ve nasıl transfer ettiğini ortaya koyar. Öğrenci bunu tek başına gerçekleştiremeyebilir. Bu yüzden öğretmen ipuçları verir.
- -5e modeli açıklama bölümünde, öğrencilere ulaştıkları yargıları hakkında sorular sorulur, sınıfta tartışma yürütülür, daha fazla soru üretilir ve yeni çözüm yolları araştırılır.

5E MODELİ

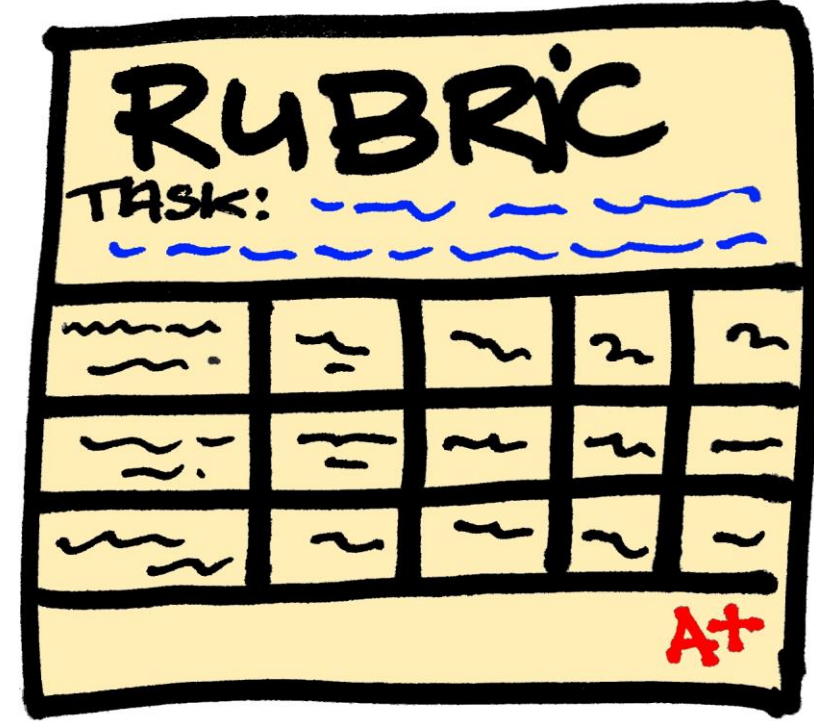
Derinleřtirme

- Öğrenci yeni bir problem durumuyla karşılaştırılır.

5E MODELİ

Değerlendirme

- 5e modeli değerlendirme bölümünde, öz değerlendirme, öğretmen gözlemi, performans değerlendirme, portfolyo ve rubrik yer almaktadır

TOYA MODELİ

- Sizce yapılandırmacı anlayışa uygun mudur?